

AÇIK HAVA OYUN PARKLARINDA RİSKLİ OYUNA ÇOK YÖNLÜ BAKIŞ

Nilgün CEVHER KALBURAN¹

Deniz KAHRİMAN PAMUK²

Yekta KOŞAN³

Öz

Çocukların oyunlarında risk almaları ve oyun alanlarında riskli ekipmanların bulunmasının gelişimsel faydaları giderek daha fazla araştırmaya konu olmaktadır. Özellikle şehirleşmeyle birlikte çocukların oyun tercihleri de değişiklik göstermektedir. Bu araştırma Türkiye'de bulunan bir büyükşehir belediyesine ait açık hava oyun parklarının riskli oyun olanaklarının gözlemler ve görüşmelerle derinlemesine incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında açık hava oyun parklarının fiziksel özellikleri ve çocukların bu parklardaki oyun davranışları gözlemlenmiş; ayrıca yerel yönetimlerden bir yetkili ve ailelerle yapılan görüşmelerle riskli oyunların potansiyel ve uygulamadaki destekleyicileri derinlemesine ortaya koyulmuştur. Araştırma sonunda, oyun park alanlarında yüksek hız ve büyük yükseklik kategorilerindeki unsurların sıklıkla gözlemlendiği fakat riskli oyunlarda kullanılacak tehlikeli unsur ve aletlerin neredeyse hiç gözlemlenemediği ortaya çıkmıştır. Oyun park alanlarında gözlemlenen ekipmanlara paralel olarak çocukların riskli oyunlarında da en sık yüksek hızda koşma ve yüksekliklerde sallanma/atlama gibi davranışların ortaya çıktığı bulunmuştur. Aileler ve yerel yetkili ile yapılan görüşmeler sonucunda; ekipmanlara karar verme süreçlerinin ve ailelerin riskli oyunlara yönelik görüşlerinin çocukların riskli oyunlarında rolü olduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Açık Hava Oyun Parkı, Riskli Oyun, Durum Çalışması

¹ Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi, E-posta: nkalburan@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0622-1480

² Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi, E-posta: denizkahrıman@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7028-6097

³ Arş. Gör. Dr., Atatürk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi, E-posta: yektakosan23@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9980-2246

CEVHER KALBURAN, N., KAHRİMAN PAMUK, D., KOŞAN, Y. (2023). Açık Hava Oyun Parklarında Riskli Oyuna Çok Yönlü Bakış. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 23(59), 235-261. DOI:10.21560/spcd.vi.1117010

A VERSATILE PERSPECTIVE ON RISKY PLAY IN PUBLIC PLAYGROUNDS

Abstract

The developmental benefits of children taking risks in their play and the presence of risky equipment in playgrounds are increasingly being the subject of research. Especially with urbanization, children's play preferences also change. Through observations and interviews, this research aims to analyze the risky play opportunities of public playgrounds belonging to a metropolitan municipality in Turkey. Within the scope of the research, the physical characteristics of the outdoor playgrounds and the children's play behaviours in these parks were observed. In addition, the potential and practical supporters of risky games were revealed in depth through interviews with an official from local administrations and families. At the end of the research, it was revealed that the elements in the high speed and high height categories are frequently observed in the playgrounds, but the dangerous elements and tools that can be used in risky games are rarely observed. Parallel to the equipment observed in playgrounds, it was found that behaviours such as high-speed running and rocking/jumping at heights occur most frequently in children's risky games. As a result of interviews with families and local authorities; It is possible to say that the decision-making processes of the equipment and the views of the families on risky games play a role in the risky games of children.

Key Words: *Public Playgrounds, Risky Play, Case Study*

GİRİŞ

Oyun çocukların gelişimi ve öğrenmesi açısından anahtar rol oynayarak yaşamlarının önemli bir parçasını oluşturur. Bu nedenle çocukların özgürce seçimler yaparak, aktif şekilde kullanabileceği nitelikli oyun alanlarına gereksinimi bulunmaktadır. Dış mekânlar (açık hava) sunduğu oyun olanakları açısından büyük bir potansiyele sahiptir. Ancak günümüzde giderek artan kentleşme çocukların açık havada oyun gereksinimlerinin karşılanması yönünden birtakım kaygıları beraberinde getirmektedir. Çocukların sağlıklı ve güvenli şekilde yeterince oynayabileceği oyun alanlarının azalması bu kaygılar arasında yer almaktadır.

Akyıldız (2020) kamusal açık alanlardan biri olarak oyun parklarının bireyleri bir araya getirmesi, toplumsal ve bireysel olarak kendilerini ifade etmelerini sağlaması ve günlük yaşamda sosyal etkileşimi arttırması açısından kentin en önemli mekânları olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca kentsel alanlarda çocuk oyun parkları kentte yeşil alan sistemine katkıda bulunurken diğer yandan çocukların gelişiminde destekleyici bir rol oynamaktadır (Yılmaz ve Bulut, 2002). Yao'a (2015) göre, oyun parkları ayrıca şehir sokaklarında oyun oynamanın çok tehlikeli olduğu kentsel ortamlarda yaşayan çocuklar için güvenli oyun olanakları sağlar. Oyun parklarında, oyun büyük ölçüde yapılandırılmamıştır ve dolayısıyla çocukların motor ve sosyal becerilerini geliştirmenin yanı sıra, öz-farkındalıklarını, hayal güçlerini ve risk algılarını geliştirme fırsatları da vardır (Moore, vd., 2022). Ayrıca, açık hava oyun parkları merak, kendiliğindenlik (spontane), erişilebilirlik ve katılım ile karakterize edilen eğlenceli davranışların gerçekleşmesini mümkün kılar (Slingerland, vd., 2020). Bu eğlenceli davranışlar doğal olarak riskler almayı ve mücadele etmeyi içeren oyunu temsil etmektedir. Sonuç olarak, açık hava oyun parkları kentsel alanlarda çocukların güvenli bir şekilde riskli oyunlar oynayabilecekleri önemli mekânlardır.

Fiziksel yaralanma riski barındıran ve belirsizlik içeren fiziksel oyun aktivitelerinin heyecan verici bir formu olarak tanımlanan riskli oyunlardaki riskler çocuk oyunlarının doğal bir özelliği olarak görülmektedir (Sandseter, 2007; 2009d; Little, 2010). Çocuklar oyunlarında çeşitli türlerde riskler almaktadırlar. Sandseter (2007), çocukların oyunlarında aldıkları risklerle ilgili gerçekleştirdiği araştırmada altı farklı riskli oyun kategorisi geliştirmiştir:

- (a) büyük yüksekliklerde oynama (ağaç, duvar, tırmanma merdiveni, maymun barı gibi);
- (b) yüksek hızda oynama (salıncakta sallanma, koşma, hızla bisiklet, kızak, paten vb kullanma gibi);
- (c) tehlikeli aletlerle oynama (bıçak, çekiç-çivi, halat gibi);
- (d) tehlikeli unsurların yakınında oynama (göl, dere, ateş gibi);
- (e) itiş-kakış oyunları oynama (boğuşma, güreşme gibi);
- (f) gözden kaybolma (yetişkin denetiminden uzaklaşma).

Riskli oyun oynamanın çocuklar için, kendini ve çevreyi tanıma (Little ve Wyver, 2008), riski değerlendirme ve yönetme (Gill, 2007; Sandseter ve Kennair, 2011; Lavrysen vd., 2015; Stephenson, 2003; Tremblay vd., 2015), korku ve endişelerle başa çıkma, dirençli olma (Harper, 2017; Sandseter, 2009b; Sandseter ve Kennair, 2011), fiziksel sağlık (Brussoni vd., 2015; Engelen vd., 2013) gibi pek çok gelişimsel faydası bulunmaktadır.

Bu gelişimsel faydaların gerçekleşmesinde çocuklara sunulan oyun ortamlarının özellikleri önemli bir role sahiptir. Çocukların gelişimlerini destekleyici bir fiziksel çevre, onların güvenli bir şekilde keşfetmesine, özgürce etkileşime girmesine, yeni şeyler denemesine, zorluklara girmesine ve riskler almasına izin verir (Little, 2010). Ancak Gerlach, Jenkins ve Hodgson (2019) tarafından yapılan bir araştırmada oyun alanı hizmet sağlayıcılarının, açık hava oyunlarındaki güvenlik riskleri konusunda endişe taşıdıkları bulunmuştur.

Çocukların riskli oyunu ile ilgili Türkiye’de yapılan araştırmalara bakıldığında, yetişkin görüşlerinin incelendiği çalışmalar (örn. Cevher-Kalburan ve İvrendi, 2016; Güler ve Demir, 2016; Karaca ve Aral, 2020; Yurt ve Keleş, 2021; Sicim-Sevim ve Bapoğlu-Dümenci, 2020) ve oyun alanlarının incelendiği çalışmalar (Banko vd., 2018, Moralı, 2019) ile birlikte öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilen bir deneysel çalışma (Cevher-Kalburan, 2015) olduğu görülmektedir. Ülkemizde oldukça yeni bir araştırma konusu olan riskli oyun ile ilgili gerçekleştirilmiş çalışmaların ortak önerilerinden biri, çocukların riskli oyunlarının geniş çalışma gruplarıyla, farklı yöntemlerden yararlanılarak, çeşitli açılardan incelenmesidir. Böylece, çocuklar için daha fazla ve daha nitelikli riskli oyun olanaklarının sağlanmasına yönelik çabaların bilimsel temelleri güçlenecektir. Bu anlayıştan hareketle bu çalışmada, çocuklar için açık hava

oyun parklarının sağladığı riskli oyunlar ile bu parklarda gerçekleşen riskli oyunların çoklu veri kaynaklarıyla incelenmesi amaçlanmıştır.

Riskli Oyunu Destekleyen Oyun Alanlarının Özellikleri

Riskli oyun çoğunlukla dış mekânda gerçekleşmektedir (Sandseter, 2012). Bu nedenle dış mekân oyun ortamının özellikleri, çocukların riskli oyunlar oynamalarını desteklemek açısından önemlidir (Little ve Sweller, 2015). Gibson'un sağlayıcılık kuramı, fiziksel çevrenin farklı eylemler ve davranışlar sağladığını öne sürmektedir (Gibson, 2014). Çevrenin sağlayıcılığı, bireyi belirli bir eylemi ya da eylemleri gerçekleştirmeye davet eden fiziksel özellikler olarak tanımlanabilir. Çocukların oyun oynadıkları fiziksel çevrenin özellikleri, onların bu çevrede sergiledikleri davranışları etkilemektedir. Başka bir ifadeyle, çevrenin özellikleri çocukların belirli oyun türlerini teşvik etmekte ve motivasyon oluşturmaktadır (Cevher-Kalburan, 2014a). Bununla birlikte çocuklar, çevrede neler yapabileceklerini bireysel özelliklerine göre algırlar. Dolayısıyla çevrenin aynı özelliği, farklı çocuklar için farklı davranışlar sağlayabilir. Örnek olarak, küçük bir çocuk için oturmayı sağlayan bir kütük, daha büyük veya becerileri daha gelişmiş bir çocuk için üzerine çıkıp dengede durmayı sağlayabilir (Little ve Sweller, 2015). Bu bağlamda, Heft (1988) çevrenin çocuğa sağladığı oyun davranışlarını detaylandırmıştır. Örneğin, düz ve pürüzsüz yüzeyler koşmayı ve bisiklet sürmeyi sağlarken; ağaçlar tırmanmayı ve ağaç dalları sallanmayı sağlamaktadır. Kytä (2004) ise çevrenin sunduğu olanakların (potansiyel sağlayıcılık) gerçekleşme sürecini incelemiştir. Kytä'ya göre çocuğun bireysel yeterlilikleri ve bu yeterliliklere ilişkin algılarının yanı sıra, içinde bulunulan kültürde algılanan davranış beklentileri ve yetişkinlerin izin verici, kısıtlayıcı veya teşvik edici yaklaşımları, çevrenin sunduğu sağlayıcılığın gerçekleşmesini etkilemektedir (Kytä, 2004; Sandseter, 2009a).

Dış mekân oyun alanları bağlamında, sağlayıcılık kuramı, ortamdaki belirli davranışsal tepkileri teşvik eden özellikleri incelemek için kullanılabilir (Little ve Sweller, 2015). Günümüzde çocukların oyun olanakları özellikle şehir merkezlerinde hızlı kentleşme ve trafik problemleri nedeniyle kısıtlanmaktadır (Cevher-Kalburan ve İvrendi, 2016). Bununla birlikte kaza ve yaralanmalar, tehlikeli yabancı ve kaybolma gibi endişeler (Little ve Eager, 2010; Little ve Wyver, 2008; Sandseter, 2009a) çocukların güvenli bir şekilde oyun

oynayabilecekleri oyun alanlarının önemini arttırmaktadır. Buradan hareketle, oyun alanlarının fiziksel özellikler açısından nasıl farklılaştığını ayırt etmeye ihtiyaç bulunmaktadır.

Lee (1999), oyun alanlarının fiziksel özelliklerini inceleyerek üç farklı oyun alanı türü geliştirmiştir: (1) geleneksel ekipmanlı oyun alanı, (2) çağdaş tasarımlı oyun alanı ve (3) doğal tasarımlı oyun alanı. Geleneksel oyun alanları, salıncaklar, kaydıraklar, tahterevalliler, atlıkarıncalar, kum havuzları ve maymun barları gibi geleneksel ekipmanları içerir. Çağdaş oyun alanları, mimarlar veya peyzaj mimarları tarafından tasarlanan estetik açıdan hoş düzenlemelerde, farklı yüksekliklerde ve farklı dokulara sahip yeni formlarda ekipmanlardan oluşur. Doğal oyun alanları ise, ahşap ve ip gibi malzemelerin kullanıldığı ormanlık, doğal alanları içeriyordu. Lee, çocukların doğal oyun alanlarında coşkuyla ve aktif bir şekilde oyunlar kurduklarını ve doğal oyun alanlarının çocuklara riskli ve zorlayıcı oyunlar sağladığını savunmaktadır. Bununla birlikte geleneksel oyun alanlarında ise, çocukların oyun dışı davranışlar (dolaşmak veya ayakta durmak gibi) sergilediğine ve risk almalarına fırsat vermeyen oyunlar oynadıklarına vurgu yapmıştır.

Benzer şekilde fiziksel ortamın çocukların davranışları üzerindeki etkisini inceleyen birçok çalışma bulunmaktadır (Bourke ve Sargisson, 2014; Coleman ve Dymont, 2013; Fjørtoft, 2001; Fjørtoft ve Sageie, 2000; Gu, 2021; Jansson, 2015; Little ve Eager, 2010; Little ve Sweller, 2015; Sandseter, 2009a). Örnek olarak, Little ve Eager'ın (2010) okul öncesi dönem çocuklarıyla yaptıkları araştırmada, çocukların açık hava oyun parklarındaki oyun tercihleri ve oyun alanındaki malzemeleri kullanımları incelenmiştir. Araştırmada parklardaki ekipmanların, çok az risk içerdiği ve bu nedenle çocukların mevcut becerilerini geliştirme ve yeni beceriler öğrenmelerine çok az fırsat sağladığı bulunmuştur. Jansson (2015) tarafından gerçekleştirilen araştırmada kendi kendine meydan okumak, çocuklar tarafından oyun alanı ziyaretini özel ve anlamlı kılmamanın bir yolu olarak tanımlanmıştır. Meydan okumayı içeren oyun davranışlarının ise genellikle yükseklere tırmanma, yüksek seviyelerden atlama veya hızlı hareket etme gibi fiziksel zorluklar olduğu belirlenmiştir. Bourke ve Sargisson (2014) tarafından yapılan araştırmada Yeni Zelanda'da yeni inşa edilmiş bir oyun alanında oynayan çocukları incelemek için doğal gözlem

yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada 15 yaş altındaki ve her iki cinsiyetteki çocukların oyun alanında en popüler aktivitelerinin yüksek hız ve büyük yüksekliklerde oyunlar (sallanma, dönme ve tırmanma) olduğu belirlenmiştir. Bir başka araştırmada ise (Gu, 2021) Singapur'da 36 oyun alanında yapılan gözlemler sonucunda çocukların daha zorlu oyun öğelerini güçlü bir şekilde tercih ettikleri; oyun yüksekliği ve hızı, heyecanı artırmada ve bir seferde daha fazla çocuğun katılımında en etkili faktörler olduğu saptanmıştır.

Türkiye'de yapılan araştırmalar ise açık hava oyun parklarının çocukların oyunlarını desteklemek açısından yeterli düzeyde nitelikli olmadığını ortaya koymaktadır (Ayan ve Ulaş, 2015; Bal, 2005; Banko vd., 2018; Bulut ve Kılıçaslan, 2009; Cevher-Kalburan, 2014b; Duman ve Koçak 2013; Erdinç-Acar, 2017; Kuşuluoğlu, 2013; Memik, 2004; Öztürk-Samur ve İnal-Kızıltepe, 2018; Şişman ve Özyavuz, 2010; Türkan ve Önder, 2011). Örnek olarak, Metin (2003) yaptığı araştırmada, geleneksel çocuk parkı oyun ekipmanlarının çocukların fiziksel ve sosyal gelişimini sınırlı düzeyde karşıladığını, bilişsel ve duygusal gelişimine ise katkıda bulunmadığını saptamıştır. Duman ve Koçak'ın (2013) Konya'da gerçekleştirdikleri çalışmada oyun alanlarının sağladığı oyun çeşitliliğinin ve doğal materyallerin çok sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Banko ve diğ.'nin (2018) Ankara'daki açık oyun alanlarını inceledikleri çalışmada ise, oyun alanlarının riskli oyun sağlayıcılığı açısından yetersiz olduğu; oyun ekipmanlarının çocukların gelişimlerini çeşitli yönlerden destekleyecek nitelikte olmadığı; hatta bu ekipmanların bakıma ihtiyaç duyduğu ve bu nedenle tehlike arz ettiği belirlenmiştir.

Açık hava oyun alanlarından en iyi şekilde yararlanmak açısından yöneticilerin çalışmaları, kullanımı teşvik etmek ve elde edilecek faydaları artırmak için kullanıcıların ihtiyaçlarını yansıtmalıdır (Jansson, 2015). Kullanıcıların ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması oyun parklarının erişilebilirlik özelliğinin bir unsurudur. Atmakur-Javdekar (2015) oyun parklarına erişilebilirliği (1) oyun parkına yürüyerek ulaşılabilirlik; (2) çocukların farklılaşan becerilerine uygunluk olmak üzere iki ana kritere temellendirmiştir. Veitch ve diğerlerinin (2013) yaptığı araştırma, kullanıcılar yürüyerek ulaşılabilir olan açık hava parklarını diğer parklara göre daha sık ve daha uzun süreli ziyaret etmektedirler. Ayrıca oyun parkları farklı yaş gruplarına, gelişim özelliklerine,

farklı becerilere ve ilgilere sahip çocukların eşit şekilde kullanabilecekleri özellikler taşınmalıdır. Herkesi kapsayan ortamlar tasarlamak “evrensel tasarım” yaklaşımını gerektirmektedir. Evrensel tasarım tüm insanların yeteneklerinin genişliğini dikkate alacak şekilde kapsayıcı olmak ve sosyal katılım için doğru çevresel koşulları yaratmak ile ilgilidir (Moore vd., 2022). Bu bağlamda, evrensel tasarıma uygun oyun alanlarının tasarlanması, çocukların yetişkin müdahalesi olmaksızın farklı yaşlardaki çocuklarla rahat ve özgür şekilde oyun oynamasına fırsat yaratmaktadır (Tenikeci ve Cevher-Kalburan, 2021).

Türkiye’de oyun parklarındaki özelliklere ilişkin güvenlik ve tedbir yönergeleri, Avrupa Birliği Standartları kapsamında belirlenmiştir. Bunlar, oyun parkı ekipmanları için EN 1176, oyun ekipmanlarının üzerine kurulduğu zemin için ise, EN 1177 standartlarıdır (Yılmaz, 2019). Bununla birlikte, Çağlayan-Gümüş ve diğerleri (2018) hazırlamış oldukları “Çocuklar İçin Yapılı Çevrede Erişilebilirlik Rehberi”nde parkların, çocukların motor gelişimleri dikkate alınarak yaş grupları ve boylarına göre çeşitli oyun gruplarının farklılaştığı alanlar olarak tasarlanmasını önermişlerdir. Park oyuncaklarından güvenli şekilde düşme yüksekliğinin ve salıncakların salınım mesafesinin hesaplandığı formüllere de bu rehberde yer verilmiştir. Görüldüğü üzere, oyun alanı tasarımları çocukların oyunları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Dolayısıyla, oyun alanlarının riskli oyunla ilgili sağladığı fırsatların, riskli oyun alanlarının özelliklerinin ve çocukların bu oyun alanlarında gerçekleştirdikleri riskli oyunların araştırılması, çocuklar için yüksek nitelikli oyun alanlarının geliştirilmesine ve yaygınlaştırılmasına katkı sağlayabilir.

YÖNTEM

Bu araştırma, Türkiye’de bir büyükşehir belediyesine ait açık hava oyun parklarının riskli oyun olanaklarının çok boyutlu olarak değerlendirilmesini amaçlayan bir durum çalışmasıdır. Durum çalışmaları, araştırmacı kontrolünün değişkenler üzerinde olmadığı güncel olgu ve olayları, nasıl ve neden sorularını temel alarak, derinlemesine incelemeyi amaçlayan çalışmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2008; Yin, 2009). Ozan-Leylum, Odabaşı ve Kabakçı-Yurdakul (2017) durum çalışmalarını, eğitim araştırmalarındaki çeşitliliği çok yönlü ele alarak kuram ve uygulamayı etkileme olanağı sunduğu için değerli veri kaynakları olarak nitelemişlerdir. Crowe ve diğerlerine (2011) göre

durum çalışmasının, veri toplama yöntemi, veri toplama aracı ve veri analiz yöntemi açısından kesin sınırları yoktur. Birden fazla kaynaktan veri toplanarak derinlemesine incelemeye gereksinim vardır. Bu araştırmada, açık hava oyun parklarında hangi riskli oyun olanaklarının sunulduğunu/sağlandığını ve bu alanlarda hangi riskli oyun davranışlarının ortaya çıktığını, derinlemesine araştırmak için üçgenleme yöntemi kullanılarak dört farklı kaynaktan veri elde edilmiştir. Üçgenleme yönteminin tercih edilme nedeni riskli oyunun nasıl sunulduğu ve gerçekleştiği konusunda daha güçlü ve daha bütüncül bir bakış açısı sağlamasıdır (Lune ve Berg, 2017). Bu yöntemle, öncelikle oyun alanlarının fiziksel özellikleri gözlemlenmiştir; daha sonra belediye yetkilisi ve ebeveynlerle görüşülmüş ve çocukların açık hava oyun parklarında sergilediği riskli oyun davranışları gözlemlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Fiziksel özelliklerin gözlenmesi: Oyun parklarında potansiyel riskli oyun sağlayıcılığını incelemek için bir kontrol listesi kullanılmıştır. Kontrol listesi toplam 19 maddeden oluşmaktadır (ör. Tırmanmak mümkün mü? Yüksek hızda kontrolsüz koşmak mümkün mü? Kesici aletler: bıçak, testere, balta vb. var mı? gibi). Kontrol listesinde Sandseter'in (2007) belirlediği riskli oyun kategorileri (büyük yüksekliklerde oynama, yüksek hızda oynama, tehlikeli aletlerle oynama, tehlikeli unsurların yakınında oynama, itiş-kakış oyunları oynama ve gözden kaybolma) ve yine Sandseter'in (2009a) açık hava oyun ortamlarının riskli oyun sağlayıcılığını belirlemek amacıyla gerçekleştirdiği araştırmada geliştirdiği riskli oyun ortamlarının potansiyel sağlayıcılıklarını değerlendirmek için geliştirilen kategoriler esas alınmıştır. İlişkili formda potansiyel sağlayıcılar "var" ve "yok" olarak değerlendirilmiştir.

Çocukların riskli oyun davranışlarının gözlenmesi: Gerçekleşen riskli oyunu incelemek için 10 farklı parkta çocukların oyunları doğrudan gözlem yoluyla, alan notları alınarak gözlemlenmiştir. Alan notları gözlemlenen çocukların yaşı, cinsiyeti, oynadığı alan/ekipman ve sergilediği davranışların doğrudan yazılmasını içermiştir.

Belediye yetkilisi ile görüşme: Açık hava oyun parklarında potansiyel riskli oyun sağlayıcılığı bağlamında gerçekleştirilen yönetim ve bakım uygulamalarını incelemek üzere yarı-yapılandırılmış bir görüşme gerçekleştirilmiştir.

Görüşme sırasında kullanılan form, oyun parklarının tasarım süreci, bakım onarım çalışmaları, kullanıcı talepleri ve kazalar ile ilgili açık uçlu toplam sekiz sorudan oluşmaktadır.

Ebeveynler ile görüşme: Açık hava oyun parklarındaki riskli oyun fırsatları ve çocukların bu parklarda sergilediği davranışlar ile ilgili görüşlerini incelemek amacıyla gerçekleştirilen yarı-yapılandırılmış görüşmelerde 13 sorudan oluşan form kullanılmıştır. Formda yer alan sorular parka geliş zamanları, geçirdikleri süre, çocukların parkta tercih ettikleri oyun alanları, oyun sırasında sergiledikleri duygular ve kaza ve yaralanmalarla ilgili olarak sorulmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler iki aşamada toplanmıştır. İlk aşamada, gerekli resmi izinler alındıktan sonra, Akdeniz bölgesinde kozmopolit bir ilin Büyükşehir Belediyesi Park ve Bahçeler Genel Müdürlüğüne bağlı 234 açık hava oyun parkının fiziki özellikleri incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Potansiyel sağlayıcılığı değerlendirmek için yapılan bu incelemeler 3 ay boyunca yaklaşık 100 saat sürmüştür. Bu verilerin analizinde, her bir riskli oyun kategorisi için fiziksel özelliklerin frekansları SPSS 22 programı kullanılarak hesaplanmıştır.

İkinci aşama çocukların gözlenmesi, belediye yetkilisi ve ebeveynlerle görüşmeyi içermektedir. Oyun alanlarında sağlanan riskli oyun fırsatları açısından en az özelliğe sahip (n = 5) ve en fazla özelliğe sahip (n = 5) olmak üzere toplam 10 oyun parkında çocukların oyun davranışları gözlenmiştir. Çocukların riskli oyun davranışlarını değerlendirmek amacıyla yapılan gözlemler, oyun parklarının dolu olduğu zaman dilimlerinde (sabah 10.30-12.30 ve akşam 15.00-18.00), üç gün boyunca gerçekleştirilmiştir. Yaş aralığı 4-8 olan toplam 54 çocuğa (22 kız, 32 oğlan) ait 32 oturumda gerçekleşen toplam 160 dakika gözlem verisi elde edilmiştir. Gözlemler her defasında iki veya üç çocuğa odaklanılmış; her çocuk 5'er dakikalık aralıklarla bir ya da iki tur olmak üzere gözlenmiştir. Gözlenen çocuklar arasında geçiş yaparken yaklaşık 10 dakikalık ara verilmiştir. Gözlem sırasında tutulan öncelikle bilgisayar ortamına aktarılarak düzenli veri kaynakları haline getirilmiştir. Veriler betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Analiz sürecinde, araştırma verisi, Sandseter'in (2007) riskli oyun kategorileri esas alınarak kategorilere ayrılmış, her bir kategoride gözlenen benzer davranışlar alt kategorileri oluşturmuş ve frekansları belirlenmiştir.

Gözlemlenen çocukların araştırmaya katılmayı kabul eden ebeveynleri ile yapılan görüşmeler katılımcılarla birlikte belirlenen gün ve saatte bir araya gelinerek gerçekleştirilmiştir. Toplam 43 ebeveyn ile (17 anne, 6 baba, 13 büyükanne, 7 büyükbaba) yapılan bu görüşmeler, parklara yakın mesafelerdeki kafelerde yapılmıştır. Görüşmelerin her biri yaklaşık 30 dakika sürmüştür.

Son olarak belediye yetkilisi ile gerçekleştirilen görüşme Belediye ofisinde, yüz yüze yapılmıştır. Yaklaşık bir saat süren görüşme katılımcının izniyle ses kaydına alınmıştır. Hem belediye görevlisinin hem de ebeveynlerin onayıyla kaydedilen ses kaydı bilgisayar ortamında metne dönüştürüldükten sonra betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

Güvenilirlik ve Geçerlilik

Araştırma sürecinde güvenilirlik ve geçerliliği sağlamak için çeşitli yollar izlenmiştir. Araştırmanın tüm verileri makalenin birinci yazarı tarafından elde edilmiştir. Veriler iki yazar tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır. Kodlayıcılar arası güvenilirlik analizi %96 bulunmuştur.

Gözlem sürecinde araştırmacıya bir stajyer eşlik etmiştir. Okul öncesi eğitimi öğretmen adayı (4. Sınıf) olan stajyer bilimsel araştırma yöntem ve teknikleri ve okul öncesi eğitimde araştırma projesi derslerini almıştır. Bunun yanı sıra gözlem teknikleri konusunda bir eğitim almasına olanak tanınmıştır. Bu eğitimde detaylı olarak gözlem süreci anlatıldıktan sonra, araştırmanın amacı açıklanmış, gözlem formları tanıtılmış, gözlemlerde dikkat edilmesi gereken etik konular açıklanmış, hem fiziksel özellikler hem de çocukların oyun davranışları ile ilgili gözlem süreci modellenmiş ve sorular yanıtlanmıştır. Daha sonra, her iki gözlemci tarafından iki senkronize pilot gözlem gerçekleştirilmiş ve sürecin uygun şekilde yürütüldüğünden emin olmak için doldurulan formlar ve gözlem notları birlikte incelenmiştir. Gözlemciler arası güvenilirliği sağlamak için Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Hesaplama sonucunda araştırmanın güvenilirliği fiziksel özellikler için %97 ve çocukların oyun davranışları için %95 olarak belirlenmiştir.

Gözlemler, ziyaretçileri etkilememek için uzaktan ve kamerasız şekilde yapılmıştır. Fiziksel özelliğe ilişkin gözlemler, hem fiziksel özelliklerin detaylı gözlenebilmesi hem de çocukların oyun davranışlarını etkilememesi açısından

ziyaretçilerin görece az olduğu hafta içi sabah saatlerinde gerçekleştirilmiştir. Çocukların oyunlarına ilişkin gözlemler ise, ebeveynlerinden sözlü onamları alındıktan sonra gerçekleştirilmiştir. Çocukların oyun davranışlarının gözlemcilerin varlığından etkilenmesini önlemek amacıyla, mümkün olduğunca oturarak gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde bulgular potansiyel sağlayıcılık ve gerçekleşen sağlayıcılık olmak üzere iki alt başlık altında sunulmuştur. Açık hava oyun parklarının fiziksel özelliklerinin gözlemi ve Belediye yetkilisi ile yapılan görüşmeden elde edilen bulgular potansiyel sağlayıcılık; çocukların riskli oyun davranışlarına ilişkin gözlemler ve ebeveynlerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular ise gerçekleşen sağlayıcılık olarak ele alınmıştır.

1. Potansiyel Sağlayıcılık: Fiziksel Ortam Gözlemi

Potansiyel sağlayıcılığı değerlendirmek amacı ile 234 açık hava oyun parkının fiziksel özelliklerinin gözlenmesi sonucu elde edilen bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Açık Hava Oyun Parklarında Riskli Oyunu Destekleyen Alanlar/Ekipmanlar

Kategoriler	Alt-Kategoriler	f	%
Büyük Yükseklikler	Tırmanma ve atlama olanağı		
	<i>Tırmanma duvarı</i>	2	
	<i>Halatlı tırmanma</i>	3	
	<i>Teleferik</i>	2	
	<i>Kaydırak*</i>	161	
	<i>Ağaç</i>	101	
	<i>Kayalar*</i>	96	20,75
	Yüksek objeler üzerinde dengede durma, sarkma/sallanma olanağı		
	<i>Tahterevalli</i>	91	
	<i>Yaylı oyun ekipmanları*</i>	25	
<i>Dönence*</i>	12		
Yüksek Hız	Yüksek hızda sallanma olanağı		
	<i>Salıncak</i>	152	
	<i>Yaylı oyun ekipmanları*</i>	25	
	<i>Dönence*</i>	12	
	Yüksek hızda kayma olanağı		
	<i>Kaydırak*</i>	161	
	Yüksek hızda kontrolsüz koşma olanağı		
	<i>Yürüyüş Yolu*</i>	62	41,03
	<i>Bisiklet Yolu*</i>	6	
	<i>Taş yol</i>	18	
<i>Çimenle kaplı alanlar*</i>	401		
Yüksek hızda bisiklet, kayak, paten sürme			
<i>Yürüyüş Yolu*</i>	62		
<i>Bisiklet Yolu*</i>	6		
<i>Paten Sürme Alanı</i>	60		
Tehlikeli Aletler	Kesme aletleri: bıçak, testere, balta, vb.	2	0,26
	Bağlama aletleri: halat, ip, vb.	4	
Tehlikeli Unsurlar	Deniz kenarındaki büyük kayalıklar	21	
	Derin su veya buzlu su	20	1,91
	Ateş yakma alanı	4	
İtiş-Kakış	Güreşme/Boğuşma olanağı		
	<i>Çimenle kaplı alanlar*</i>	401	
	Çubuklarla vs. kılıç oyunu oynama olanağı		25,26
	<i>Kırılmış ağaç dalları</i>	98	
	<i>Uzun bitki sapları</i>	95	
Kaybolma/Gözden	Tek başına araştırma yapmaya gitme, yetişkin		
Uzaklaşma	gözetiminden uzaklaşma olanağı		
	<i>Sık çalılar</i>	68	
	<i>Geniş ağaçlar</i>	90	10,8
	<i>Arkasına geçilebilecek kayalar*</i>	96	

*Birden fazla riskli oyun kategorisi için değerlendirilmiştir.

Tablo 1'e göre, parkların sağladığı riskli oyun kategorileri arasında yüksek hız kategorisinin en fazla (%41,03), tehlikeli aletlerin ise en az (%0,6) bulunduğu tespit edilmiştir. Parkların sağladığı riskli oyun kategorileri arasında itiş-kakış oyunları olanağının ikinci sırada yer aldığı (%25,26); bunu sırayla büyük yükseklikler (%20,75), gözden uzaklaşma (%10,8) ve tehlikeli unsurlar kategorilerinin (%1,91) izlediği belirlenmiştir.

Her bir kategoride yer alan alanlar ve ekipmanlar incelendiğinde, parkların boğuşma-güreşme gibi itiş-kakış oyunları ile yüksek hızda koşarak oynama olanağı veren çimenle kaplı alanlara büyük oranda sahip olduğu görülmektedir. Parklarda çocukların bisiklet, kaykay, paten gibi araçlarla yüksek hızda oynayabilecekleri yollar ve alanlar bulunduğu gözlenmiştir. Yüksek hızda oyun ile ilgili sallanma ve koşma olanaklarının da parklarda büyük oranda yer aldığı tespit edilmiştir. İtiş-kakış oyunlarına olanak sağlayan taşınabilir ağaç dalları, uzun bitki saplarının bulunduğu alanlar da parklarda sıklıkla gözlenmiştir. Ayrıca çocukların yetişkin gözetiminden uzakta oynayabilecekleri sık çalılıklar, geniş ağaçlar ve büyük kayaların da parklarda en fazla görülen alanlar olduğu belirlenmiştir. Parkların büyük yükseklikler kategorisinde sağladığı olanaklar tırmanma ve atlama, dengede durma ve sarkma/sallanma olarak gözlenmiştir. Kaydıraklar hem tırmanma hem de kayma olanakları açısından büyük yükseklik ve yüksek hız kategorilerinde değerlendirilmiştir. Bununla birlikte parklarda tehlikeli unsurlar ile ilgili olarak su kenarı ve büyük kayalıklar en fazla gözlenen özellikler iken, tehlikeli aletler ile ilgili olarak kesme ve bağlama aletlerinin oldukça düşük oranlarda mevcut olduğu gözlenmiştir.

Potansiyel Sağlayıcılık: Belediye Yetkilisi ile Görüşme

Potansiyel sağlayıcılığı değerlendirmek için Belediye yetkilisi ile yapılan görüşmeden elde edilen bulgular Tablo 2' de sunulmuştur.

Tablo 2. Açık Hava Oyun Parklarında Gerçekleştirilen Yapım, Yönetim Ve Bakım Uygulamaları

Kategoriler	Alt kategoriler
Yapım süreci	-Planlama-tasarlama-inşa etme süreci: -Muhtarlık ve ilçe yönetimlerinden iletilen taleplerin değerlendirilmesi -Parkın kurulacağı alanın tespit edilmesi -Parkı kullanacak kitlenin talebine ve fiziki şartlara göre park modelinin seçilmesi -Ekibin oluşturulması (peyzaj mimarları, bahçıvan, temizlik personeli) -Göz önünde bulundurulmuş hususlar: -Yaş grubu özellikleri -Özel gereksinim gruplarının özellikleri -Ailelerin ihtiyaçları
Yönetim ve bakım süreci	- Temizlik - Tamir gerektirecek durumların tespiti - Yeni oyuncakların/materyallerin eklenmesi
Riskli oyun ve güvenlik koşulları	- Riskli oyunu geliştirmek amacı yok - Güvenlik standartları takip edilmekte - Yüksek riskli alanlar için uyarılar var

Tablo 2’de görüldüğü gibi, potansiyel sağlayıcılık ile ilgili belediye yetkilisi ile gerçekleştirilen görüşmeden elde edilen veriler 3 kategori esas alınarak analiz edilmiştir. Buna göre, parkların yapım sürecinde, talepler doğrultusunda planlanmalar gerçekleştirilmektedir. Fiziksel özellikler dikkate alınarak yapılan park alanının tespitinden sonra park modelinin belirlenmesi ve son olarak ekibin oluşturulması adımları izlenmektedir. Ekibin daha çok peyzaj mimarlarından oluştuğu, ancak bahçıvan ve temizlik personelinin de yapım sürecinde yer aldıkları ifade edilmiştir. Belediye yetkilisi, ayrıca, parkların kurulacağı alanların ve park modelinin belirlenmesinde alt yönetimlerden gelen taleplerin dikkate alındığını şu sözlerle ifade etmiştir:

“Her ilçe belediyesi kendi sınırları içerisindeki parklardan sorumlu olduğu için talepleri toplama onlara ve muhtarlara ait. Biz ilçeden bize gelen talepleri değerlendiriyoruz ve uygulamaya geçiyoruz.”

Parkların yönetim ve bakım süreçleri ile ilgili olarak ise, günlük periyotlarda temizlik işleminin yapıldığı belirtilmiştir. Yönetim ve bakım faaliyetleri

aynı zamanda tamir ve yeni oyuncak/materyal eklenmesini de içermektedir. Belediye yetkilisi bu sürecin hiyerarşik bir yapıda gerçekleştiğini şöyle ifade etmiştir:

“Tamir gerektirecek durum temizlik çalışanları tarafından amirlerine bildiriliyor, amirler bir üst birime gerekli tadilat için bildirim yapıyor... Benzer şekilde yeni bir oyuncak eklenmesi durumuna da talepler doğrultusunda ve kullanıcının çok fazla olması durumunda karar veriliyor. Birim daire başkanı, müdür, şef hiyerarşisi ile karar veriliyor.”

Açık hava oyun parklarında riskli oyuna yönelik olarak uygulamalara ilişkin olarak, Belediye yetkilisi bu konuda özel bir amaçlarının olmadığını belirtmiştir. Parkların güvenliği ile ilgili yalnızca AB standartlarının göz önünde bulundurulduğunu ifade eden Yetkili, ciddi yaralanmalar ile karşılaştıklarını da ifade etmiştir: *“Ciddi kazalarımız oldu. Ölüm, kırık, çıkık, küçük yaralanmalar, incinme gibi... Bunun için herhangi bir önlem alınmıyor.”* Bununla birlikte, dere ve deniz kenarı, büyük kayalıklar gibi yüksek risk teşkil eden alanlar için uyarıcı tabelalar asıldığını belirtmiştir.

2. Gerçekleşen Sağlayıcılık: Riskli Oyun Gözlemi

Açık hava oyun parklarındaki 54 çocuğun riskli oyun davranışlarının gözlenmesi sonucu elde edilen bulgular Tablo 3'te sunulmuştur:

Tablo 3. Çocukların Riskli Oyun Davranışlarının Frekans Dağılımı

Riskli Oyun Kategorileri	Riskli Oyun Davranışları	f
Yüksek Hız	Yüksek hızda sallanma	18
	Yüksek hızda kayma	23
	Yüksek hızda kontrolsüz koşma	15
	Yüksek hızda bisiklet sürme	4
	Yüksek hızda paten veya kayak ile kayma	7
Büyük Yükseklik	Tırmanma	20
	Sabit veya esnek yüzeylerden atlama	6
	Yüksek objeler üzerinde dengede durma	6
Tehlikeli Aletler	Büyük yüksekliklerden sarkma/sallanma	5
	Bağlama aletleri: halat, ip, vb.	4
Tehlikeli Unsurlar	Büyük kayalıklar	3
	Derin su veya buzlu su	3
İtiş-Kakış Oyunu	Boğuşma-güreşme	6
	Karşılıklı sopa, dal vb. ile oynama	2
Gözden Kaybolma	Tek başına gözden uzaklaşma	5
	Grup halinde yetişkin gözetiminden uzaklaşma	4

Tablo 3'e bakıldığında çocukların gözlenen riskli oyunları arasında en yüksek ortalamanın yüksek hız (f:67) ve büyük yükseklik (f:37) kategorilerine ait olduğu saptanmıştır. Her bir kategoride gerçekleşen oyun davranışları incelendiğinde ise, yüksek hızda kaymanın en çok gözlenen riskli oyun davranışı olduğu tespit edilmiştir (f:23). Ayrıca, büyük yüksekliklere tırmanma (f:20), yüksek hızda sallanma (f:18) ve yüksek hızda kontrolsüz koşma (f:15) davranışları diğerlerine göre daha fazla gözlenmiştir. Bununla birlikte, yüksek hız kategorisinde paten veya kaykay ile kayma (f:7) ve bisiklet sürme (f: 4) davranışları gözlenirken; çocukların büyük yükseklik kategorisinde ise atlama, dengede durma ve sarkma/sallanma davranışları sergiledikleri belirlenmiştir (f: 6, f: 6 ve f:5).

Çocukların itiş-kakış oyunları arasında en çok boğuşma-güreşme davranışları sergiledikleri gözlenirken (f: 6); tek başına veya 2 ya da 3 çocuğun birlikte oynarken yetişkin gözetiminden uzaklaşması şeklinde riskli oyun davranışları gözlenmiştir (f:5 ve f:4). Bunların yanı sıra, çocukların deniz kenarındaki büyük kayalıkların üstünde oyun (f: 3) ve derin / buzlu su kenarında oyun (f:3) davranışlarına ilişkin gözlemler tehlikeli unsurlar kategorilerinde yer alan oyun davranışları olarak gözlenmiştir. Son olarak, tehlikeleri aletler kategorisinde yalnızca halat, ip gibi bağlama aletleri ile oyun davranışı (f: 4) gözlenmiştir.

Gerçekleşen Sağlayıcılık: Ebeveynler ile Görüşme

Ebeveynlerle görüşmelerden elde edilen veriler 2 başlık altında toplanmıştır. Birincisi, parkları ziyaret etme sıklığı ve süreleri ve ikincisi çocukların parktaki oyun davranışlarına ilişkin görüşleri şeklindedir.

Parkları ziyaret etme sıklığı ve süreleri ile ilgili olarak, katılımcıların çocuklarını her gün (n:14); haftada 3-4 gün (n:9); haftada bir (n:14); iki haftada 1 (n:3) ve ayda 1-2 kere (n:4) parka getirdikleri anlaşılmaktadır. Katılımcılara hava koşulları tercihleri sorulduğunda ise katılımcıların neredeyse tamamı (n=42) sadece güneşli havalarda çocuklarını parka getirdiklerini ifade etmiştir. Sadece iki katılımcı yağmurlu havalarda da parka gittiklerini belirtmiştir.

Katılımcılara çocuklarınız parkta en çok ne yapmaktan hoşlanıyor diye sorulduğunda ise katılımcılar çoğunlukla çocukların parkta en çok sallanmayı

(f=26) ve kaymayı (f=21) sevdiğini söylemişlerdir. Bunun yanı sıra çocukların parkta koşmaktan (f: 15); arkadaşları ile oynamaktan (f:10); top oynamaktan (f:7) bitki ve hayvanları incelemekten (f:5) hoşlandıklarını ifade etmişlerdir. Çocukların parkta en çok kullandığı materyal ve sorulduğunda ise sırası ile salıncak (f:23); kaydırak (f:19); model oyuncaklar (f:5); kum havuzu (f:5) ve toprak alan (f:3) yanıtları alınmıştır.

Katılımcılara çocuklarınız parkta oynarken nasıl hissediyor diye sorulduğunda ise, ebeveynlerin nerdeyse tamamı çocuklarının mutlu olduğunu gözlemlediklerini söylemişlerdir. Ayrıca çocukların, heyecanlı (f:10) olduğu da ifade edilmiştir. Çocukların duygularının nedenlerine ilişkin özgür (f:9) ve sosyal olmaları (f:6) şeklinde ifadeler kullanan katılımcılar da olmuştur. Örnek olarak bir büyükanne: “*Burada çok mutlu çünkü parka geldiğimizde evde olduğundan daha fazla rahat edebiliyor, sürekli uyarmak zorunda kalmıyorum, istediği gibi oynuyor*” derken bir baba “*Oturduğumuz apartmanda pek yaşlıları yok, buraya her geldiğinde oynayacağı birileri oluyor, bu parka her zaman gelen bazı çocuklarla arkadaş oldu, sık sık denk geliyoruz ve birlikte oynuyorlar*” diyerek çocukların mutlu olma nedenlerini ifade etmişlerdir.

Çocukların oyunlarında müdahale ettikleri durumlar ile ilgili olarak kaygılarını dile getirmişlerdir. Bu konuda bir ebeveyn “*Genel olarak o mutlu olduğu için mutlu hissediyorum ama görmezsek, gözden kaybolursa veya birine vurduğunda, çok yüksek alanlara çıktığında, emniyetli alanlarda olsa bile bazen yaptığı davranışlar bizi kaygılandırıyor ve uyarmak zorunda kalıyorum*” derken başka bir ebeveyn de müdahale etmek zorunda olduğu ve onu kaygılandırıcı durumları şu şekilde dile getirmiştir: “*Bazen beklemeyi bilmeyen, kavgacı çocuklar geliyor. Birbirlerini itiyorlar, ben de bundan korkuyorum ve müdahale ediyorum. Bir de etrafta çok başıboş köpek var, onlar da zarar verir diye endişeleniyorum*”.

Açık hava oyun parklarında kaza ve yaralanma deneyimlerine ilişkin olarak, 12 ebeveyn çocuklarının parkta oynarken yaralandığını ifade etmiştir. Bu yaralanmaların dört tanesinin ciddi yaralanma (kol kırıklığı (f:2) ve kafa travması (f:2) olduğu rapor edilmiştir. Ancak katılımcıların hiçbiri gerek yaralanmalar gerekse parkta eksik gördükleri unsurlar için yetkili mercilerle görüşmeyi düşünmemiştir. Bunun nedeni sorulduğunda ise katılımcılar dikkate alınmayacağını düşündüğü için herhangi bir yetkili ile görüşmek istemediğini belirtmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Değişen yaşam alışkanlıkları, şehirleşmenin etkisiyle çocuklara sunulan oyun alanlarında değişim ve yetişkinlerin kaygılarıyla çocukların gelişimlerini destekleyen riskler aldıkları oyun fırsatlarına erişimleri yıllar içinde daha da azalmıştır. Bu araştırmada açık hava oyun alanlarının fiziksel özellikleri, çocukların bu oyun alanlarındaki oyun davranışları, ailelerin görüşleri ve bir belediye yetkilisinin oyun park alanlarının düzenlenmesi sürecine ilişkin açıklamalarıyla açık hava oyun parklarında riskli oyunlar derinlemesine incelenmiştir. Araştırmada, açık hava oyun alanlarının fiziksel ortamlarına yönelik ortaya çıkan bulgular oyun alanlarında en fazla yüksek hız olanağı sağlayan ekipmanların varlığını ortaya koymuştur. Bununla birlikte oyun alanlarında çocukların riskli oyunlarını destekleyen tehlikeli unsurların ve aletlerin çok sınırlı olduğu bulunmuştur. Bu bağlamda çocukların gelişimi destekleyecek yararlı riskler alma ve zorlayıcı oyunlar kurma olanaklarının kısıtlı olduğu görülmüştür.

Bu araştırmada oyun alanlarının fiziksel ortam özellikleri Lee'nin (1999) geleneksel oyun ekipmanları kategorisiyle benzerlik göstermektedir. Oyun alanlarının fiziksel ortam özelliklerinin çocukların oyun türleri ve motivasyonları üzerinde etkili olduğu bilinmekle birlikte, alanyazında incelenen araştırmalarda da oyun alanlarının riskli oyun sağlayıcılığı açısından zengin olmadığı belirlenmiştir (Banko vd, 2018; Little ve Eager, 2010; Morali, 2019). Belediye yetkilisi ile yapılan görüşmeler sonucunda ortaya koyulan bulgular açık hava oyun parklarında bölgedeki taleplerin alt yönetimlere başvurularak değerlendirildiğini göstermektedir. Bu sürece eğitim uzmanlarının ve çocukların dâhil edilmemesi oyun parklarındaki ekipmanların zengin riskli oyun fırsatları sağlayacak nitelikte olmamasının sebeplerinden biri olabilir. Buna paralel olarak, Jansson'ın (2015) araştırmasında park çalışanlarının çocukların oyun alanı kullanımına bakış açılarını kısmen anladığı saptanmıştır. Oysa çocukların bakış açılarını sürece dâhil etmek çok önemli bir husustur ve kullanıcı ihtiyaçlarına uyum ve kullanıcı katılımı için bir başlangıç noktası olarak kabul edilebilir.

Araştırma kapsamında çocukların riskli oyunlarının gözlemlenmesi sonucu elde edilen bulgular çocukların daha çok yüksek hız ve büyük yükseklik

kategorilerindeki riskli oyun davranışlarını sergilediklerini göstermiştir. Benzer şekilde yapılan diğer çalışmalarda da çocukların yüksek hız ve büyük yükseklik kategorilerinde riskli oyunlar tercih ettikleri belirlenmiştir (Bourke ve Sargisson, 2014; Gu, 2021, Jansson, 2015; Yurt ve Keleş, 2021). Bu durum park alanlarındaki oyun ekipmanlarının çocukları bu riskli davranışları almaya teşvik etmesiyle açıklanabilir. Nitekim aileler ile yapılan görüşmelerde de çocuklarının en fazla kayma, sallanma ve koşma davranışlarını sergilediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca riskli gördükleri gözden kaybolma, diğer çocuklarla boğuşma gibi riskli oyun davranışları karşısında çocuklarını uyardıklarını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda, çocukların gözlemlenen riskli oyun davranışlarının temelinde hem yetişkin müdahalelerinin hem de oyun park alanlarında bulunan ekipmanların özelliklerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Birçok araştırmada yetişkinlerin çeşitli güvenlik kaygılarıyla çocukların riskli oyunlarını yararlı görseler bile desteklemedikleri belirtilmiştir (Cevher-Kalburan, 2014a; Deretarla-Gül, 2012; Şişman ve Özyavuz, 2010). Bunun yanı sıra, yetişkinlerin riskli oyuna yaklaşımlarında “risk” ve “tehlike” kavramlarını birbirinin yerine kullanmaları da etkili olabilmektedir (Cevher-Kalburan, 2015). Hâlbuki riskli oyunu teşvik etmek, çocukları tehlikeli durumlara yönlendirmek anlamına gelmemektedir. Riskli oyun olanağı sağlamada, öncelikle oyun ortamından tehlikeyi uzaklaştırarak güvenliği sağlamak esastır. Bununla birlikte, güvenliği sağlarken çocukların oyunlarında alabilecekleri riskleri en aza indirmek onların oyundan elde edeceği faydaları da azaltmaktadır. Hatta oyun alanındaki heyecan duyma ve mücadele etme fırsatlarını yok etmek, çocukların sıkılmalarına neden olarak kendilerini tehlikeye atacak şekilde davranışlar sergilemelerine yol açabilmektedir. Bu nedenle, oyun alanlarında odak noktası riski yok etmek değil, onu yönetmek olmalıdır. Sıfır risk beklentisi gerçekçi olmadığından ortamdaki riskler fayda perspektifinden değerlendirilerek yönetilmelidir (Brussoni vd., 2015; Gill, 2007; Harper, 2017; Little, 2010; Little ve Eager, 2010; Little ve Wyver, 2008). Bu bağlamda oyun alanları, kapsayıcı tasarımla, her çocuğun kendi beceri düzeyinde ve yaratıcılığını destekleyici çeşitli türde oyunlar oynayabileceği özgürlüğü sunmalıdır. Bunun yanı sıra, yetişkinlerin çocuğu tanıması, onun yeterliklerine inanması ve oyun oynamanın çocukların yaşamındaki önemi ve nasıl desteklenebileceği konusunda yeterli bilince sahip olması önem arz etmektedir.

Ailelerin neredeyse tamamının çocuklarını sadece güneşli havalarda park alanlarına götürdüğünü ifade etmesi çalışmanın bir diğer dikkat çekici bulgusudur. Ailelerin ifadeleriyle çocukların yılın büyük kısmında kapalı alanlarda zaman geçirdiği anlaşılmaktadır. Türkiye’de yapılan diğer araştırmalarda da çocukların dış mekân oyunlarının hava koşullarından etkilendiği bulunmuştur (Cevher-Kalburan, 2014b; Deretarla-Gül, 2012). Doğada sıklıkla ve düzenli olarak zaman geçirmenin gelişimsel faydaları düşünüldüğünde; sadece güneşli günlerde oyun park alanlarında olan çocuklar mevsimsel koşullara bağlı ortaya çıkabilecek risk durumlarını değerlendirme, yönetme ve tehlikelerden korunarak risk alma becerilerini geliştirecek deneyimler edinemeyebilirler.

Çocuklar doğaları gereği riskli oyunları oynamaya ve risk almaya isteklidirler. Nitekim riskli ekipmanların bulunmadığı durumlarda bile çocuklar oyunlarında risk durumları yaratabilmektedirler. Ancak Sicim-Sevim ve Bapoğlu-Dümenci’nin (2020) çalışmasında ebeveynlerin yaralanma endişesinin çocukların oyunlarında riskler almasını kısıtladığı belirlenmiştir. Buna karşılık MCFarland ve Laird (2018), riskli oyun unsurlarının bulunduğu ve yetişkinin kontrollü teşvikinin olduğu riskli oyunlardaki yaralanmaların, çocukların aileleriyle evlerinde deneyimledikleri oyunlardaki yaralanmalardan daha hafif olduğunu savunmaktadır.

Açık hava oyun park alanlarının zengin riskli oyun ekipmanlarına sahip olmasının çocukların riskli oyun davranışlarını desteklemesindeki önemini ortaya koyan bu araştırma birtakım sınırlılıklara sahiptir. Farklı şehirlerde yer alan oyun parklarının ve geleneksel tasarım dışında (macera parkı, çağdaş tasarım gibi) özelliklere sahip oyun alanlarının gözlenmesinin karşılaştırmalı olarak incelenmesinin çocukların oyun davranışları ile fiziksel özellikler arasındaki ilişkiyi ortaya koymada etkili olacağı düşünülmektedir. Terada, Ermilova, ve Kinoshita (2018) macera oyun alanlarında çocukların diğer çocuklardan ve yetişkinlerden öğrenme, bir grup içinde zorlu ve maceralı oyunlarla karşılaşma ve oyunda giderek bağımsızlıklarını geliştirme gibi faydalar elde ettiklerini bulmuşlardır. Ayrıca Gerlach vd. (2019) oyun anlayışının gelişmesi ve açık havada riskli oyun üzerine düşünceye hâkim olan zorluklarla baş edilmesinde katılımcı tasarım çalışmalarının önemli bir katkı sağladığını

bildirmişlerdir. Bu açıdan, oyun parklarının tasarım ve yönetim süreciyle ilgili peyzaj mimarları, mühendisler, çocuk gelişimi ve eğitimi uzmanları gibi farklı profesyonellerin bakış açılarına yer verilmesi gerektiğine inanılmaktadır. Bunun yanı sıra, çocukların oyun alanlarının sağladığı olanaklar ile ilgili görüşlerinin ve beklentilerinin dâhil edildiği araştırmaların alanyazına önemli katkıları olacaktır. Terada vd. (2018) toplumun farklı üyelerinin katıldığı atölye çalışmalarının çocuk oyunları ve oyun alanlarıyla ilgili endişeleri, bilgileri ve tasarım fikirlerinin paylaşarak paydaşların harekete geçmesi açısından önemli olduğunu vurgulamışlardır. Bir oyun alanı yaratma süreci büyük ölçüde yetişkinlerin projeye dâhil olan çocuklarla ne kadar iyi çalıştığına bağlıdır. Aynı zamanda, kendi beceri ve bakış açılarına sahip sosyal aktörler olarak çocukların oyun alanlarının tasarımına ilişkin görüşlerini ifade etme temel hakları vardır (Schoeppich vd., 2021). Bunu sağlayarak, çocukların oyunlarında daha çeşitli türlerde ve düzeylerde riskler almalarının önündeki engellerin kaldırılması ve oyunun gelişimsel faydalarının toplumun her kesimi tarafından görülüp takdir edilmesinin mümkün olacağına inanılmaktadır. Bu çalışmanın, tüm paydaşların katılımıyla tasarlanan, tüm çocuklar için kapsayıcı ve erişilebilir olan, güvenli ve sağlıklı açık hava oyun parklarında çocukların riskli oyun fırsatlarının geliştirilmesi ile ilgili yapılacak bilimsel ve uygulamaya yönelik çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akyıldız, N. A. (2020). Kentleşme ve kentsel gelişim bağlamında açık kamusal alanların sürdürülebilir kentler açısından değeri. *Milli Folklor*, 16(125), 188-201.
- Atmakur-Javdekar, S. (2015). Children's Play in Urban Areas. In: Evans, B., Horton, J., Skelton, T. (Eds.) *Play, Recreation, Health and Well Being. Geographies of Children and Young People*. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-4585-96-5_3-1
- Ayan, S., ve Ulaş, M. (2015). The examination of playground equipments which are used in Turkey according to the models in developed countries. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(3), 130-145.
- Bal, A. (2005). *Zonguldak kenti yeşil alan sistemindeki çocuk oyun alanlarının durumunun peyzaj mimarlığı ilkeleri açısından irdelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Mimarlık Tezi). Zonguldak Karaelmas Üniversitesi FBE, Zonguldak.
- Banko, Ç., Akdemir, K., Gemici, M., ve Sevimli-Çelik, S. (2018). Çocuk oyun alanlarının risk içeren oyunları desteklemesi açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 406-417.
- Bourke, T. M., and Sargisson, R. J. (2019). A behavioral investigation of preference in a newly designed New Zealand playground. *American Journal of Play*, 6(3), 370-391.
- Brussoni, M., Gibbons, R., Gray, C., Ishikawa, T., Sandseter, E. B. H., Bienenstock, A., ..., and Tremblay, M. S. (2015). What is the relationship between risky outdoor play and health in children? A systematic review. *International journal of environmental research and public health*, 12(6), 6423-6454.
- Bulut, Z., ve Kılıçaslan, Ç. (2009). An important principle to encourage self-reliance to child: playground safety. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10(1), 81-90.
- Çağlayan- Gümüş, D., Karatağ, H., Feyzioğlu, G., Sayan, T., Ayanoğlu, S., ve Ateş, M. (2018). Çocuklar için yapılı çevrede erişilebilirlik rehberi. Uluslararası Yeşil Başkentler Kongresi 8-11 Mayıs 2018 / Konya, 1091-1097.
- Cevher-Kalburan, N. (2014a). Erken çocukluk döneminde riskli oyun. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(3), 943-960.
- Cevher-Kalburan, N. (2014b). Okul öncesi dönem çocuklarının dış mekânda oyun fırsatları ve ebeveyn görüşleri, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 113-135.
- Cevher-Kalburan, N. (2015). Developing pre-service teachers' understanding of children's risky play. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 15(3), 239-260. <https://doi.org/10.1080/14729679.2014.950976>
- Coleman, B., and Dymont, J. E. (2013). Factors that limit and enable preschool-aged children's physical activity on child care centre playgrounds. *Journal of Early Childhood Research*, 11(3), 203-221.
- Crowe, S., Cresswell, K., Robertson, A., Huby, G., Avery, A., and Sheikh, A. (2011). The case study approach. *BMC medical research methodology*, 11(1), 1-9.

- Deretarla Gül, E. (2012). Ailelerin çocuk bahçelerine ve çocuk bahçelerindeki materyallere bakış açılarının incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(3), 261-274.
- Duman, G., ve Koçak, N. (2013). Çocuk oyun alanlarının biçimsel özellikleri açısından değerlendirilmesi (Konya ili örneği), *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 64-81.
- Engelen, L., Ferreira, I., Stehouwer, C. D., Boutouyrie, P., and Laurent, S., (2013). Reference intervals for common carotid intima-media thickness measured with echotracking: relation with risk factors. *European heart journal*, 34(30), 2368-2380.
- Erdinç-Acar, H. (2017). *Çocuk oyun alanlarında güvenlik: İstanbul Fatih ilçesi örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Namık Kemal Üniversitesi FBE, Tekirdağ.
- Fjørtoft, I. (2001). The natural environment as a playground for children: The impact of outdoor play activities in pre-primary school children. *Early childhood education journal*, 29(2), 111-117.
- Fjørtoft, I., and Sageie, J. (2000). The natural environment as a playground for children: Landscape description and analyses of a natural playscape. *Landscape and urban planning*, 48(1-2), 83-97.
- Gerlach, A. J., Jenkins, E., and Hodgson, K. (2019). Disrupting assumptions of risky play in the context of structural marginalization: A community engagement project in a Canadian inner-city neighbourhood. *Health & Place*, 55, 80-86.
- Gill, T. (2007). *No fear: Growing up in a risk averse society*. (pp. 24-39). London: Calouste Gulbenkian Foundation.
- Gu, L. (2021) A post-occupancy playground study: relation between user behaviour and design parameters. *Journal of Urban Design*, 26(6), 746-763.
- Güler, B. İ., ve Demir, E. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyunlara yönelik görüş ve algıları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 17(02), 97-118.
- Harper, N. J. (2017). Outdoor risky play and healthy child development in the shadow of the “risk society”: A forest and nature school perspective. *Child & Youth Services*, 38(4), 318-334.
- Heft, H. (1988). Affordances of children’s environments: A functional approach to environmental description. *Children’s environments quarterly*, 5(3), 29-37.
- James, J. G. (2014). The theory of affordances (1979) In Gieseking, J. J., Mangold, W., Katz, C., Low, S., Saegert, S (Eds.), *The people, place, and space reader* (pp. 56-60). New York: Routledge.
- Jansson, M. (2015) Children’s perspectives on playground use as basis for children’s participation in local play space management, *Local Environment*, 20(2), 165-179.
- Karaca, N. H., ve Aral, N. (2020). Anne babaların çocukların oynadıkları riskli oyun ile ilgili görüşlerini etkileyen etmenlerin incelenmesi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 5(2), 72-86.

- Kuşuluoğlu, D. D. (2013). *İstanbul Kadıköy ilçesindeki çocuk oyun alanlarının nitel ve nicel açıdan değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İTÜ FBE, İstanbul.
- Kyttä, M. (2004). The extent of children's independent mobility and the number of actualized affordances as criteria for child-friendly environments. *Journal of environmental psychology*, 24(2), 179-198.
- Lavrysen, A., Bertrands, E., Leyssen, L., Smets, L., Vanderspikken, A., and De Graef, P. (2017). Risky-play at school. Facilitating risk perception and competence in young children. *European Early Childhood Education Research Journal*, 25(1), 89-105.
- Lee, S. H. (1999). The cognition of playground safety and children's play—A comparison of traditional, contemporary, and naturalized playground types. In M. L. Christiansen (Ed.), *Proceedings of the international conference of playground safety*. Pennsylvania: Pennstate University.
- Little, H. (2010). Risk, challenge and safety in outdoor play: Pedagogical and regulatory tensions. *Asia-Pacific Journal of Research in Early Childhood Education*, 4(1), 3-24.
- Little, H., and Eager, D. (2010). Risk, challenge and safety: Implications for play quality and playground design. *European Early Childhood Education Research Journal*, 18(4), 497-513.
- Little, H., and Sweller, N. (2015). Affordances for risk-taking and physical activity in Australian early childhood education settings. *Early Childhood Education Journal*, 43(4), 337-345.
- Little, H., and Wyver, S. (2008). Outdoor play: Does avoiding the risks reduce the benefits?. *Australasian Journal of Early Childhood*, 33(2), 33-40.
- Lune, H., and Berg, B. L. (2017). *Qualitative research methods for the social sciences*. Pearson.
- McFarland, L., and Laird, S. G. (2018). Parents' and early childhood educators' attitudes and practices in relation to children's outdoor risky play. *Early Childhood Education Journal*, 46(2), 159-168.
- Memik, N. H. (2004). *An evaluation of the changing approaches to children's play spaces* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). ODTÜ FBE, Ankara.
- Metin, P. (2003). *The effects of traditional playground equipment design in children's developmental needs* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). ODTÜ FBE, Ankara.
- Miles, M. B., and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Moore, A., Boyle, B., and Lynch, H. (2022). Designing for inclusion in public playgrounds: a scoping review of definitions, and utilization of universal design, *Disability and Rehabilitation: Assistive Technology*. 1-13. <https://doi.org/10.1080/17483107.2021.2022788>
- Ozan-Leymun, Ş., Odabaşı, H. F., ve Kabakçı-Yurdakul, I. (2017). Eğitim ortamlarında durum çalışmasının önemi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 369-385.

- Öztürk-Samur, A., ve İnal-Kızıltepe, G. (2018). Aydın ilindeki çocuk oyun alanlarının incelenmesi, *Social Sciences Research Journal*, 7 (1), 31-46.
- Sandseter, E. B. H. (2007, January). *Risky play among four-and five-year-old children in preschool*. Paper presented at Vision into practice: Making quality a reality in the lives of young children, Dublin, Ireland. 248-256, Erişim Tarihi: 3 Mayıs 2022, https://www.researchgate.net/publication/236986863_Risky_play_among_four-_and_five_year_old_children_in_preschool
- Sandseter, E. B. H. (2009a). Risky play and risk management in Norwegian preschools-A qualitative observational study. *Safety Science Monitor*, 13(1), 2.
- Sandseter, E. B. H. (2009b). Characteristics of risky play. *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, 9(1), 3-21.
- Sandseter, E. B. H. (2009c). Affordances for risky play in preschool: The importance of features in the play environment. *Early childhood education journal*, 36(5), 439-446.
- Sandseter, E. B. H. (2009d). Children's expressions of exhilaration and fear in risky play. *Contemporary issues in early childhood*, 10(2), 92-106.
- Sandseter, E. B. H., and Kennair, L. E. O. (2011). Children's risky play from an evolutionary perspective: The anti-phobic effects of thrilling experiences. *Evolutionary psychology*, 9(2). <https://doi.org/10.1177/147470491100900212>
- Schoeppich, A., Koller, D., and McLaren, C. (2021). Children's right to participate in playground development: A critical review. *Children, Youth and Environments*, 31(3), 1-25. Erişim Tarihi: 3 Ekim 2022, <http://www.jstor.org/action/showPublication?journalCode=chilyoutenvi>.
- Sicim-Sevim B., ve Bapoğlu-Dümeni S.S., (2020). Çocukların riskli oyunla ilgili algıları ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 1-15.
- Şişman, E.E., ve Özyavuz, M. (2010). Çocuk oyun alanlarının dağılımı ve kullanım yeterliliği: Tekirdağ örneği, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 7(1), 13-22.
- Slingerland, G., Lukosch, S., Comes, T., and Brazier, F. (2020). Exploring design guidelines for fostering citizen engagement through information sharing: Local playgrounds in The Hague. *EAI Endorsed Transactions on Serious Games*, 6(1), 1-19.
- Stephenson, A. (2003). Physical risk-taking: dangerous or endangered?. *Early Years*, 23(1), 35-43.
- Tenikeci, Z., ve Cevher-Kalburan, N. (2021). Özel gereksinimli çocuğu olan ebeveynlerin açık hava oyun parklarına ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 22(1), 87-112.
- Terada, M., Ermilova, M., and Kinoshita, I. (2018). Why do we need adventure playgrounds in rural areas? The revitalization project of Ishikawa, Fukushima. *Children, Youth and Environments*, 28(2), 159-174.

- Tremblay, M. S., Gray, C., Babcock, S., Barnes, J., Bradstreet, C. C., Carr, D., ..., and Brussoni, M. (2015). Position statement on active outdoor play. *International journal of environmental research and public health*, 12(6), 6475-6505.
- Türkan, E. E., ve Önder, S. (2011). Balıkesir kenti çocuk oyun alanlarının irdelenmesi. *Te-kirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 8(3), 69-80.
- Veitch J., Ball K., Crawford D., Abbott G., and Salmon J. (2013). Is park visitation associated with leisure-time and transportation physical activity? *Preventive Medicine*, 57(5), 732-734.
- Yao, K. (2015). *Playground Utilization: A Study on urban, community and neighborhood park playgrounds in Manhattan, Kansas*. (Unpublished Master's Thesis), Kansas State University. Kansas.
- Yılmaz, S., ve Bulut, Z. (2002). Kentsel mekânlarda çocuk oyun alanları planlama ve tasarım ilkeleri, *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 33(3), 345-351.
- Yılmaz, Z. (2019). *Özel gereksinimli çocuğu olan ebeveynlerin açık hava oyun parklarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi EBE, Denizli.
- Yin, R. K. (2009). *Case study research: Design and methods* (5th Ed.). SAGE publications.
- Yurt, Ö., ve Keleş, S. (2021) How about a risky play? Investigation of risk levels desired by children and perceived mother monitoring, *Early Child Development and Care*, 191(5), 749-759.